

Kurtízanín ljubavník Gabrijela Kím

Prevela Sanja Bošnjak

 izdavaštvo
vulkan

Beograd, 2013.

Troppo infelice cosa e troppa contrario el senso umano è l'obligar il corpo e l'industria di una tal servita che rischio d'esser dispogliata, d'esser rubbata, d'esser uccisa, ch'un solo un di ti toglie quanto con molti in molto tempo hai acquistato, con tant'altri pericoli d'ingiuria e d'infermita contagioso e spaventose: mangiar con l'altri bocca, dormir con gli occhi altrui muoversi secondo l'altrui desiderio, correndo in manifesto naufragio sempre delle facolta e della vita: qual maggiore miseria? Quai ricchezze, quai commodita, quai delizie posson acquistar un tanto peso? Credete a me – tra tutte le sciogure mundane questa è l'estrema: ma poi, se s'aggiungeranno ai rispetti del mondo quai dell'anima, che perdizioni e che certezza di danazzioni è questa?

„Suviše je žalosno – i protivno ljudskom razumu – siliti telo i energiju na takvo ropstvo: užasno je čak i pomisliti na to. Izložiti sebe kao plen tolikim muškarcima, uz neprestanu opasnost da budeš oteta, orobljena ili ubijena; uz mogućnost da ti jedan muškarac, u jednom danu, oduzme sve što si dugo sticala s mnogima; druge opasnosti da i ne spominjemo – uvrede i užasne zarazne bolesti. Jestu tuđim ustima, spavati tuđim očima, kretati se po tuđoj volji, beskrajno jureći ka neizbežnom krahu umeća i života: ima li veće nesreće? Verujte mi, od svih svetskih nedaća, ova je najgora. A onda, ako u obzir uzmete i duševne koliko i svetovne potrebe, ima li sigurnijeg puta ka propasti i prokletstvu?“

VERONIKA FRANKO, venecijanska kurtizana (1546–1591)

„Otići će u Napolj, mislila je dok je prelazila pust, popločan trg. To će biti dovoljno daleko od Ferare.“

Njegova poslednja vojvotkinja

NAPULJ

1564.

I

HALJINA KOJU ĆU OBUĆI ZA susret s mojim novim španskim pokroviteljem upravo mi je isporučena – i bila je jednostavno prelepa. Prislonila sam suknje na bedra i zagledala se u ogledalo. Bjanka je zaista nadmašila samu sebe. Odabrala je brokat – grimizni i zlatni, pravo iz Venecije, rekla je, i skrojila je najdivniju tamnocrvenu podsuknju. Najmanje devet metara tkanine u svakom komadu. Bila je debela, teška, glatka i raskošna, i mirisala je na tople začine.

Mislim da sam se radovala toj večeri.

Dok sam u kombinezonu prilazila vratima svoje odaje, pridržavajući suknje rukama, dozivala sam slugu. „Modesto, možeš li da se popneš ovamo i pomogneš mi da se obučem? Kristo je rekao da će doći pre nego što zazvoni na molitvu da me odvede do tog... kako se ono zvaše? Vaskeza.“

Odazvao mi se iz kuhinje. „Upravo vam pripremam limetu.“

Gotovo da sam zaboravila. „Hvala, *caro*. Sići ću da je uzmem“, doviknula sam. Pažljivo sam raširila suknje preko kreveta.

Modesto je stajao za velikim kuhinjskim stolom, s nožem u jednoj ruci i limetom u drugoj. Posmatrala sam kako zabada vrh noža ispod kore. Zasekao je vočku ukrug, presekao ostatak mesa i razdvojio dva dela. Iscedio je u činiju skoro sav sok iz manje polovine i na kraju je vrhom noža izbacio nekoliko preostalih koštica. „Izvolite, sinjora“, rekao je i predao mi zdelicu koju je napravio, sisajući sok limete s prstiju. „Trebalo bi da bude dobro. Idite i stavite ovo.“

Otrčala sam nazad do spavaće sobe, zadigla kombinezon i s uvežbanom lakoćom zavukla koricu limete u svoje telo. Modesto je, izgleda, umeo da je oblikuje na najpodesniji način – gotovo da je nisam ni osećala.

Čula sam njegove korake na stepeništu, zatim je pokucao na vrata. „Jeste li gotovi, sinjora?“, upitao je s druge strane.

„Jesam“, odvrtila sam i pustila kombinezon da mi prekrije noge. „Možeš da uđeš. Završila sam. Sve je na svom mestu. Neće biti neželjenih potomaka. Nadajmo se.“ Osmehnula sam mu se. „Hvala, *caro*.“

„Hajde onda da vas spremimo, sinjora. Prvo zadnjica“, rekao je dok je uzimao punjeni platneni valjak u obliku srpa. Poslušno sam podigla ruke. Toliko mi se približio da sam osetila njegov dah na obrazu. Obgrlio me je oko struka i postavio mi valjak na kukove, pomerajući ga sve dok ga nije namestio tako da dobijem prikladan bujnu stražnjicu. Spređa mi je uredno vezao trake.

Zatim mi je preko glave prevukao podsuknju i prelepu brokatnu nadsuknju, koja se prekrasno raširila oko nogu i po zemlji. Dohvatila sam steznik i pružila mu ga. „Možeš li da mi ga pritegneš?“

„Okrenite se onda, sinjora“, rekao je, „i ponovo podignite ruke.“

Steznik je već bio labavo vezan, a rukavi pričvršćeni. Modesto mi ga je prevukao preko ruku i glave i povukao nadole. Promeškoljila sam se da ga bolje namestim i zakačila prste za gornji rub, da grudima pronađem bolji položaj. Želela sam da ih podignem što više mogu za ovu haljinu – i za ovu priliku. Modesto je čvrsto povukao trake i zategao ih u sigurnu mašnu. Košulja mi se zgužvala ispod korseta – platno je bilo tako tanko, pa nije ni čudo – i nabori su mi smetali. „Možeš li mi povući suknju nadole, *caro*?“, pitala sam ga. „Sva se zgužvala.“ Poslušao je i čučnuo ispred mene. Podigao je porub i zavukao ruke u nemoguće nabore sukanja, gde je potražio i pronašao donji rub bluze. Prsti su mu se očešali o moje butine. Pažljivo je vukao nadole i osetila sam kako se nabori odmotavaju.

Na stomaku sam ispravila trouglasti prsni i izravnala ga. Još malo pa smo gotovi.

Kad sam pogledala u grudi, a zatim i u svoj odraz u ogromnom ogledalu, ugrizla sam se za usnu da prikrijem osmeh. Zamolila sam Bjanku da mi skroji dubok dekolte – i shvatila me je doslovno. Izrez je bio širok – sve do krajnjih tačaka na ramenima – i dubok, oivičen čipkom. U stvari, jedino mi je čipka prekrivala bradavice. Praktično su bile izložene. Tiho sam uzdahнула i dodirnula ih vrhovima prstiju.

„Trebalo bi da bude prilično zadivljen, sinjora“, izjavio je Modesto blago se cereći.

„Nije li malo preterano, šta misliš, *caro*?“

„Nipošto – izgledate prelepo.“ Zastao je. „Dajte da vam sredim kosu.“

Zajedno smo osmislili složenu mrežu pletenica, ali smo dovoljno kose ostavili da slobodno pada, a onda sam u mrežu uplela nisku perlica od

Kurtizanin ljubavnik

crvenog murano stakla. Još minduše od granata i težak zlatan prsten na malom prstu, i završila sam s pripremama.

„Odmaknite se da vidimo“, rekao je.

Odstupila sam, šepureći se, dok se Modesto zadovoljno mrštio, s noktom palca među zubima. Zurio je pun minut dok sam se okretala tamo-amo, isturajući grudi i izvijajući leđa, s blago raširenim rukama, nalik na igračicu, tako da dobro i nesmetano osmotri pakovanje koje sam nameravala da predstavim svom novom zaštitniku za oko sat vremena.

Konačno je duboko udahnuo i ozbiljno rekao: „Dakle, ako ga ovo ne očara, ili je slep, ili glup. Ili bi radije petljao oko gaća neke prljave muške kurve.“ Nasmehao mi se i skupio crne oči. „Izgledate kao kraljica, sinjora. Idite i sedite na stolicu, pazite da se ne uprljate, a ja ću vam doneti grožđa.“

„Hvala.“ Nešto mi je palo na pamet kad se Modesto okrenuo da izađe. „Caro – možeš li, kad krenemo, da otrčiš do druge kuće i obavestiš Ilariju i bliznakinje da se neću vratiti do jutra? Verujem da misle da ću doći kući večeras.“

Kratko je klimnuo glavom.

Bilo mi je drago što nisam znala za limetu pre no što sam dobila devojčice. Ne znam šta bih radila bez njih.

Raširila sam krpu preko krila dok sam jela grožđe, a Modesto mi je dao činiju za koštice. Kristoforo – grof Di Benevento, konjički kapetan u Kraljevskom puku – malo je kasnio. Dok sam čekala, zabavljala sam se tako što sam držala činiju u ispruženoj ruci i pokušavala da koštice pljujem u nju, da proverim koliko sam precizna. Kristoforo je pokucao i ušao u odaju baš kad sam se nagnula napred i sasvim ispružila ruku s činijom. Upravo sam ispljunula jednu semenku, koja je sletela u činiju, kad mu se lice promolilo iza vrata. S lica mi je iščezao osmeh zadovoljstva, a njemu je očito bilo vrlo zabavno.

„Dakle – time se bave najčruvenije kurtizane kad su same, je li tako?“, pitao je veselo.

„Ne podsmevaj mi se!“

„Ne bih se usudio!“

Pretvarala sam se da sam ljuta. „Bilo mi je dosadno, a ti si kasnio.“

Duboko se naklonio u znak izvinjenja. Ja sam ustala, a krpa mi je skliznula na pod. Odmerio me je od glave do pete i – na moje zadovoljstvo – bilo je očigledno da mu se dopalo ono što je video. „Izgledaš naročito lepo, ako mi dopuštaš da kažem“, izjavio je. „Mislim da će moj španski prijatelj biti... *oduševljen*.“

„A hoćeš li ti biti ljubomoran što će on provoditi vreme u mom društvu dok si ti odsutan i spremaš se za bitku, Kristo?“, pitala sam ne skrećući pogled s njega. Zdepast, kratko ošišan, mišićav, mučio se da zadrži ozbiljan izraz.

„Naravno. Biću slomljen – kako ne bih bio?“ Namestio je skrhani izraz lica, ali ipak nije mogao sakriti otvoreno zadovoljan osmeh, i nisam mu poverovala ni na trenutak: sumnjala sam da će žaliti za mnom dok bude odsutan. Bilo mi je jasno da će biti prezauzet – naravno da hoće, on je važan vojnik – i znala sam da me upoznaje s tim muškarcem, Vaskezom, zato što brine za moje blagostanje za svog odsustva, ali takav nedostatak osećanja bio mi je gotovo uvredljiv. Na kraju krajeva, bio mi je jedan od najredovnijih pokrovitelja otkako sam došla u Napulj.

„Dakle – jesi li spremna, *cara*? Idemo li?“, pitao je.

Klimnula sam glavom. Pomogao mi je da ustanem i zajedno smo sišli do ulaznih vrata. Modesto nas je pogledom ispratio iz kuće.

Uprkos tome što se do Vaskezevog stana moglo otići i pešice, Kristo je po mene došao malom zatvorenom kočijom. Unutra je bilo veoma tesno i mirisalo je na toplu kožu. Moje suknje ispunile su prostor između dve klupice tapacirane crvenim somotom; talasale su se ispred mene, naduvane visoko iznad kolena. Pod se uopšte nije video. Kad se Kristo popeo s druge strane i seo preko puta mene, morao je da skloni brokat da bi bilo mesta i za njegove noge. Kucnuo je o krov kočije balčakom mača i krenusmo uz glasno drmusanje i krckanje šljunka.

„E, sad – slušaj još jednom“, rekao je. „Hoću da budem siguran da ćeš tačno zapamtiti. Ovo mora da prođe dobro.“

Pomalo napeta od uzbuđenja – uvek sam uživala u trenutku upoznavanja s novim pokroviteljem – nagnula sam se napred da čujem šta ima da mi kaže.

„Maestre Vaskez jedva čeka da te vidi“, rekao je Kristo. „Verujem da je pripremio obed za vas dvoje, nadam se da imaš apetit. Njegov je ogroman.“

„Od jutros sam pojela samo nekoliko zrna grožđa.“ Iskreno, umirala sam od gladi.

„Modesto i ja smo se dogovorili oko finansijske strane posla...“

„Da, rekao mi je.“

„Bićeš zadovoljna kada čuješ da će ti novi prijatelj izdašno platiti! Više od mene, u svakom slučaju. Znači, bićeš sigurna – barem dok mene nema. Sad samo treba da vodiš računa da budeš lepa i radiš ono što najbolje umeš.“

Osmehnula sam mu se, zadovoljna zbog njegove vere u mene. Ali i dalje me je pomalo bolelo to što me je tako lakog srca predavao drugom muškarcu.

Kurtizanin ljubavnik

„Kad stignemo, predaću te Vaskezovim slugama, koji će ti pomoći da mu prirediš iznenađenje. Dobro im je plaćeno da sakriju pojedinosti od svog gospodara i pobrinuće se za to da sve teče glatko.“

I Kristo je još jednom prošao kroz sve detalje onoga što je trebalo da uradim.

Dok su se vrata zatvarala, Kristoforo je podigao ruku da mi poslednji put mahne, ostavljajući me unutra s Vaskezovim slugama. Ovo nije bio glavni ulaz velike kuće u Ulici Tribunali, već neugledna sporedna vrata do kojih smo stigli posrćući po popločanoj uličici, tako uzanoj da sam morala da pokupim i podignem suknje da se ne bi trljale o zidove i isprljale.

Unutrašnjost kuće bila je velelepna, čak i u prostorijama za sluge. Kristo je bio u pravu – moj novi pokrovitelj je očigledno bogat. Trojica mladića koji su pripremali „iznenađenje“ žurno su me povelili natkrivenom stazom, jedan iza mene i po jedan sa obe strane. Bili su odeveni u staromodne kapute od grubog crnog platna sa uštirkanim okovratnicima. Činilo se da su veoma znatiželjni i uzbuđeni zbog svog zadatka. Smeškali su se i čavrljali na španskom. Sva trojica su se neprekidno osvrnula. Sve je izgledalo prikriveno i tajno. Prigušila sam smeh.

„Brzo, ovamo, senjora!“, prošaputao je najviši od trojice, ovog puta na italijanskom s teškim naglaskom, pokazujući na gvozdena vrata zdesna. Isprečio se ispred mene i otvorio mi ih, a onda sam, osećajući ruke tih muškaraca na ramenima i krstima, prošla kroz njih. Oni su ih zatvorili i zabravili, a zatim su zazviždali od olakšanja što je njihova tajna operacija tekla po planu.

Odmah iza tih vrata nalazile su se spiralne stepenice – drvene, uzane, krivudave – gubile su nam se iz vida. Moji novi prijatelji pokazali su mi da se popnem. S jednim čovekom ispred i dvojicom iza sebe, i nisam imala mnogo izbora. Ubrzo smo stigli do vrata koja su vodila do prelepe sobe na spratu: ogromne i svetle, s četiri prozora od poda do tavanice, kroz koje je večernje sunce bacalo guste, kose snopove žutog svetla.

U udaljenom kraju sobe nalazio se sto postavljen za dvoje; prosto je blistao od stakla i srebra, a na sredini sam videla i posudu sa cvećem jarkih boja. Na obližnjem kredencu stajalo je nekoliko posuda prekrivenih srebrnim kupolastim poklopcima.

Pitala sam se šta ćemo jesti.

Između svakog prozora, okrenuta prema sobi, stajala je po jedna izrezbarena stolica s krstom na naslonu, tapacirana zlatnom svilom. I u ovom

delu sobe, blizu mesta na kojem smo stajali, osvetljen jarkim suncem, nalazio se veličanstveni krevet. Rezbarija na tom čudovištu poklapala se s ukrasima na stolicama, a draperije su bile od iste svile. Krevet kao da je bio okupan suncem.

Sluga je pojurio napred i povukao zastore oko kreveta u stranu. Krevet je bio namešten, s posteljinom uredno složenom sa strane, malo dalje od nekoliko punih jastuka. Sve je bilo neodoljivo primamljivo.

Osetila sam da me je neko uzeo za ruku. Najviši sluga, koji je izgleda jedini govorio italijanski, povukao me je ka krevetu uz reči: „Senjora – moj gospodar stigne vrlo brzo. Ali on vas ne čeka ti još sat vremena. Moramo vas spremiti za iznenađenje njemu.“

Klimnula sam glavom. Sluga je iz džepa pantalonu izvukao smotuljak jarkocrvene trake, široke kao moja raširena šaka. Razmotao ju je preko kreveta. A onda je ispod kreveta izvukao tubu tkanine; svukao ju je celom dužinom sa kalema i sasvim je raširio preko trake, kao da rastresa sveže opran čaršav. Tkanina je bila tanka i zlatna – gotovo providna – i presijavala se pod prigušenim svetlom. Bila je predivna. Mada, bila je mnogo šira od kreveta – posmatrala sam kako se sluga naginje i pažljivo je presavija u dva sloja.

„Mogli bismo da te isporučimo Vaskezu u tepihu, kao Kleopatra“, predložio je Kristo.

Ta zamisao mu se, izgleda, činila uzbudljivom, ali ja sam se usprotivila. „Užasna zamisao, Kristo“, rekla sam. „To bi verovatno uništilo haljinu koja je koštala čitavo bogatstvo. Verovatno bi našao neki prljav tepih i na kraju bih sva bila od prašine i paučine i smrdela na staru vunu. Što baš i nije privlačno. Možda je to bilo dobro u starom Rimu, ili Egiptu, ili gde god da je to bilo, ali ni najmanje mi se ne dopada ovde u Napulju.“

Kristo je na kraju shvatio na šta sam mislila, pa smo neko vreme razgovarali kako da prilagodimo Kleopatrin plan ovoj prilici – čvrsto se držao svoje zamisli o tajnovitosti i nije hteo od nje da odstupi. „Ljudi vole da odmotavaju poklone“, tvrdio je.

„Brzo!“, reče sluga. „Popnite se ovde!“ Sa još dvojicom, pomogao mi je da se smestim na sredinu kreveta, a da ne naboram odeću, izgužvam zlatnu tkaninu ili iskrivim traku. U stvari, gotovo da su me podigli. Legla sam; i traka i platno širili su se ispod mene.

„Spremni, senjora?“, pitao me je novi prijatelj. Glas mu je bio pun poštovanja, ali oči su mu plesale. Oblizivao je usne prikrivajući osmeh.

Kurtizanin ljubavnik

Ponovo sam klimnula glavom. „Prilično spremna, hvala. Samo nemojte da me zamotate previše čvrsto, u redu? Uvežite me labavo – haljina će biti uništena ako se izgužva.“ Prekrstila sam ruke na grudima.

„Maestre Vaskez stići za trenutak, senjora“, uveravao me je dok se nadvijao iznad mene i privlačio udaljene krajeve presavijene tkanine. Podigao ju je prema sebi i pustio je da padne tako da me potpuno prekrije, od glave do pete. Nežno ju je zavukao ispod mene. Zatim je uzeo drugu stranu i prebacio je preko prvog sloja, zavlacheći je ispod mene s druge strane dok svi krajevi (barem sam tako zamišljala – pošto sad više gotovo ništa nisam videla) nisu bili sklonjeni, a ja uredno umotana kao veliki paket u četiri sloja gaze. Poslednje što sam osetila bile su slugine ruke, dok mi je vezivao traku u visini stomaka. Nijedan delić mi se nije video – ni pramen kose, čak ni vrh cipele.

Osećala sam se pomalo sputanom i otkrila sam da ne mogu ni ruke da pomerim, ali pretpostavila sam da mi je ipak bilo udobnije i mirisnije nego što bi bilo u tepihu.

„Je li vam udobno, senjora?“ pitao me je prijatelj.

„Prilično, hvala vam“, ljubazno sam odgovorila. Reči su mi zvučale čudno prigušeno.

„Mi idemo sad dole i kažemo maestru kako nešto važno isporuka gore u sobu – čim on kući. Neće dugo. Vi čekati.“

Čula sam korake, zatvaranje vrata i konačno je nastupila meka i suncem okupana tišina.

Čekala sam prema uputstvu.

I čekala.

I čekala.

Čula sam samo sopstveni dah u svilenom čauri i šuškanje sukanja kad bih se promeškolinjala.

Kakav će biti taj Vaskez? Kristoforo me je uverio da je bogat, da ima istaknut položaj u okupatorskoj vojsci, kao i da priželjkuje moje društvo. Ali kakav je kao čovek? Pitala sam se hoću li uživati u onome što sledi. Hoće li biti nadaren za veštine potrebne u spavaćoj sobi? Možda mi čak postane i nešto više od pokrovitelja koji mi plaća usluge? Možda ću se jednom s ljubavlju prisećati ove večeri kao trenutka kad je počelo nešto prelepo. Naravno, moguće je i nešto sasvim suprotno: večerašnji sastanak mogao bi biti i onaj koban susret koga se svaka kurtizana potajno plaši. Jer takvi susreti zaista se događaju. I meni se desio pre mnogo godina, na kraju krajeva, zar ne? Imala sam sreću što sam preživela tu noć.

Možda drugi put neću imati toliko sreće.

Ožiljak mi se zategao kad sam se setila.

Ipak, Kristo mi je pre neki dan sve predstavio kao veoma primamljivo.

„Kažeš mi da ti je potreban novi pokrovitelj – pa, šta kažeš na Španca?“, pitao je.

„Španca? Inkvizitora?“

Nasmejao se. „Ne, ne, ne – ništa slično – ne mogu da zamislim da bi iko od njih potrošio ijedan novčić na tako grešne i pokvarene aktivnosti kao što je veza s kurtizanom – čak i kad je prelepa kao ti, Frančeska. Ne, ovaj čovek je izuzetno bogat, on je Maestre de Campo u španskoj vojsci. Radim s njim mesecima. Možda grešim – ali na osnovu onoga što sam čuo slutim da sve više očajava za pažnjom lepe žene. Čini mi se da ne prođe ni sat a da on ne pomene tu činjenicu.“

Nasmešila sam se, a Kristo mi se nacerio. „Bogat je kao Krez“, nastavio je. Bacila sam pogled na Modesta, koji je stajao pored vrata moje odaje, ali lice mu je bilo bezizrazno.

„Mlad je“, govorio je Kristo, „mlađi od mene, dobar vojnik – možda nije najpametniji, ali dovoljno je pametan da ga već nekoliko puta unaprede. Malo je poseban, moglo bi se reći. Drugi bi možda rekli pedantan, ali...“

„U stvari, zanima me hoće li mi biti privlačan?“

Nasmejao se. „Nije na meni da to kažem, zar ne, cara? Dođi prekosutra i predstaviću mu te – uz prikladne pohvale – a onda ćeš moći i sama da odlučiš šta misliš o našem mladom Migelu Vaskezu.“

Želela sam da znam šta Modesto misli o tome pre nego što na bilo šta pristanem.

„Mislim da treba to da učinite“, rekao je posle kraćeg razmišljanja. „Pošto je grof Vekio umro, a sad i ovaj gospodin odlazi iz grada“, pokazao je glavom na Krista, a onda se opet okrenuo ka meni, „morate misliti na svoju dobrobit. Otkako se Emilija Roza i ona zlobna kučka Alesandra Malakoda uzdižu u gradu do vrtoglavih visina, morate se pobrinuti da održite korak. Koliko god da je bio star i oronuo, grof Vekio imao je ugled u Napulju, i njegova zaštita vam je prošle godine bila bogomdana.“

Pogledala sam u stopala i gurnula vrh cipela u rupu u podu. Bio je u pravu, znala sam, ali u želji da se opravdam, rekla sam: „Ali – imam i druge pokrovitelje. Tu je Filipo...“

Modesto je zakolutao očima.

Dodala sam razdražljivo: „I prihvatila sam sinjor Čičana pre nekoliko nedelja.“

Kurtizanin ljubavnik

Kristo je podigao obrve. „Tog mladog pokvarenjaka? Čuo sam za njega. Treba da budeš oprezna, Frančeska – šta ljudi pričaju, čudi me da si još u jednom komadu. Ozbiljan sam – moraš povesti računa.“

I meni je nekoliko puta u društvu ovog novog pokrovitelja ista misao pala na pamet. Mikele di Čičano umeo je da bude mahnit. Možda je Modesto bio u pravu, pomislila sam. Potreban mi je neko postojan. Bogat i postojan. Barem dok je Kristo odsutan.

Negde ispod mene zalupila su se vrata. Neko je viknuo, a onda je nekoliko muških glasova nerazgovetno zagrmelo. Teški koraci zatutnjali su stepenicama. Puls mi se ubrzao. Možda je ovo on. O, bože – Kristo je rekao da ima ogroman apetit... šta ako je i sam ogroman? Hoću li završiti ovo veče potpuno spljoštena? Izgrickala sam usne da ih zacrvenim, a onda sam ih oblazila. Pokušala sam da podignem ruku da se uštinem za obraze, ali sluge su zategle traku prejako i nisam mogla da dohvatim lice a da ne pomerim platno.

Međutim, niko nije ušao u sobu; posle nekoliko trenutaka zvuci u prizemlju su izbleдели. Misli su mi ponovo odlutale.

Siroti grof Di Vekio. Osećam se užasno odgovornom za njegovu smrt. Ispričala sam to Kristu – rekla sam da sam ga ja ubila. O, znam da je to, zapravo, tuđe delo, ali i dalje osećam toliku krivicu da mi se ponekad čini kao da je moje. Nije trebalo da pristanem da se sastanem s Vičinom da Arđentom tog dana – tim zlim čovekom. To je bilo glupo od mene. Modesto mi je uvek govorio kako treba da ga se klonim. I da Arđenta nije bio sa mnom to popodne, grof Di Vekio bi još bio živ, Modesto bi bio zadovoljan novcem koji zarađujem, a ja ne bih ležala ovde kao ogroman rođendanski poklon, nesposobna da se pomerim, pri čemu uopšte ne poznajem muškarca s kojim ću leći u krevet.

Kristo je bio zaprepašćen kad sam mu ispričala za grofa Di Vekija. Znao je da je starac mrtav – ali sad je znao i kako se to desilo.

„Nisam ga videla dve ili tri nedelje“, rekla sam. „Mislim da je bio na putu.“ Zamislila sam starca – Đovanija Batistu, ostarelog grofa Di Vekija: povijen, ukočen, sporih pokreta, olupina od nekad vedrog pustolova. Vođenje ljubavi ga je svaki put skupo koštalo, ali uživao je u njoj – bar onih dana kad mu je polazila za rukom. A kad mu prejaka kostobolja nije dozvoljavala da se uzbudi, voleo je da sedi na mom krevetu i sluša me kako recitujem poeziju ili mu čitam iz mojih dnevnika. Bio je drag starac, izdržavao me je u Napulju i bilo mi je iskreno žao što ga više nema. I to ne samo zbog novca.

„Nastavi“, rekao je Kristoforo.

„Pa – kao što sam rekla, nije ga bilo čitavu večnost. Baš kao ni tebe.“

„Neprijatna vojnička navika, traže od nas da povremeno i radimo.“

Zanemarila sam njegovu zajedljivost. „Dakle, pošto nijedan od mojih miljenika nije dolazio da me vidi, morala sam da zagrebem po dnu bureta.“ Zastala sam. „Vičino da Arđenta.“

Nije morao ništa da kaže. Izraz gađenja na licu bio je dovoljno rečit.

Ukočeno sam se osmehnula. „Znam – odvratani je.“

„Zašto onda?“

Stid mi je zapalio obraze kad sam priznala. „Trebao mi je novac.“

Odmahnulo je glavom i tiho coknuo jezikom u neverici.

Lice mi je plamtelo od razdražljivosti. „Ne gledaj me tako!“, rekla sam. „I ja moram od nečeg da živim, baš kao i ti – održavam dve kuće i brinem od deci. Ako mi muškarci koji mi se sviđaju ne dolaze u posetu, moram da prihvatim i one koje bih najradije izbegla.“

Nakrivio je glavu i nerado se složio.

„U svakom slučaju“, rekla sam. „Vičino je došao rano te večeri kad je Đovani Batista preminuo. Bio je pijan – što i nije bilo neko iznenađenje – i bio je naročito dosadan. Nisam imala želju da ga uvlačim u razgovor i delovalo mi je kako nije sposoban da uradi ništa uzbudljivo, pa sam pomislila kako ću se najbolje izboriti s okolnostima ako se pobrinem da ne očekuje od mene da razgovaramo.“

Kristoforo je upitno podigao obrvu.

„Majka mi je uvek govorila kako je nepristojno pričati punim ustima.“

Kristo je zabacio glavu i nasmejao se. Nastavila sam s pričom. „I tada su se vrata moje sobe – ove sobe – uz tresak otvorila. Pošto sam mislila da je Modesto, nisam obratila pažnju i samo sam nastavila s onim što sam radila, a Vičino je bio previše pijan da bi primetio upad. Ali to nije bio Modesto, već Đovani Batista.“

Bacila sam pogled preko ramena, čučeci ispred Arđenta. Izraz na njegovom sirotom licu i dalje me proganja. Izgledao je potpuno slomljeno. Nije ništa rekao, samo je zurio u mene nekoliko trenutaka, a zatim je naslepo oteturao kroz vrata. Htela sam da pođem za njim, ali čim sam krenula da ustajem, prokleti Vičino me je uhvatio za zglobove i pokušao da me zadrži. Dok sam se otela iz njegovog stiska, ulazna vrata su se zalupila i grof Di Vekio je otišao.

Sve sam ovo objasnila Kristu, a onda završila priču sledećim rečima: „Modesto mi je ispričao kako je jadan čovek oteturao ulicom,